

SALVAREA PATRIMONIULUI, SALVAREA – IDENTITĂȚII – UN CONCEPT ACTUAL ȘI NECESAR

Saving the heritage, saving identity – identity – a current and necessary concept

CZU:008(498)

Marius-Adrian NICOARĂ

Doctor în istorie,
Membru asociat al Academiei Oamenilor de Știință din România,
Membru al consiliului de cercetare științifică al Institutului European pentru
Cercetări Multidisciplinare
Directorul Centrului de Științe Istorice și Arheologie
Doctor of History,
Associate member of the Romanian Academy of Scientists,
Member of the scientific research council of the European Institute for
Multidisciplinary Research
Director of the Center for Historical Sciences and Archaeology.
E-mail: nicoarama@yahoo.com
ORCID:0002-7193-2353:

Summary. The concept of “saving the heritage – saving the identity” has been used in the big cities of the world for many years. In Romania, it was implemented in Buzău by Mr. Constantin Toma, the mayor of the Carpathian Bend municipality, following a working visit to France. Thus, to honor as befits the 1650th anniversary of the first attestation of the name of Buzău / Mousaios, the City Hall of the Municipality of Buzău through the “Alexandru Marghiloman” Cultural and Educational Center, invited historians from Romania and the Republic of Moldova, organizing during the 21st – July 22, 2022, in Buzău, the session of scientific communications with the theme “Saving heritage, saving identity – Buzău, 1650 years”.

For example, among the great cultural heritage objectives in Buzău is the rehabilitation of the alley and the “Petre Stănescu Funeral Monument” made by Constantin Brâncusi, composed of the “Bust of the lawyer Petre Stănescu” and the “Prayer”.

On this occasion, the list of 200 objectives, documented historically, urbanistically, artistically and architecturally, was finalized, conceiving the Buzău City Compass project, which consists in the installation of explanatory plaques at each monument, which also contain a QR code, which gives to those interested, the possibility to listen, following the installation of a free application, to explanations in Romanian, English and French, on the identified objective.

Keywords: the concept of “saving heritage – saving identity”, Saint Sava, 1650 years, first attestation, Buzău / Mousaios, historians, Romania, Republic of Moldova, scientific communications, galleries, Brâncusi, Rugăciune, 200 objectives, Buzău City Compass

Conceptul „salvarea patrimoniului – salvarea identității” este implementat în marile orașe ale lumii de mai mulți ani. Acesta dezvăluie preocupare administrațiilor locale în mod special față de bunurile de patrimoniu ale localităților unde întradevăr clădirile și monumentele sunt îngrijite, făcând faimă locului și contribuind în mod decisiv la turismul cultural ce aduce bunăstare locuitorilor și administrațiilor locale.

În România a fost implementat la Buzău de către domnul Constantin Toma, primarul municipiului de la Curbura Carpaților, în urma unei vizite de lucru în Franța, făcute între 14 și 21 noiembrie 2021, ca urmare a câștigării premiul I la competiția „Orașe durabile”, ținută de Ambasada Franței cu orașele mari din România, premiul înmănat de Excelența Sa, doamna Ambasador Laurence Auer, constând și într-o vizită de lucru la Paris, Issy-les-Moulineaux și Tours.

Pentru cinsti așa cum se cuvine aniversarea a 1650 de ani de la prima atestare a numelui de Buzău / Mousaios, Primăria Municipiului Buzău prin Centrul Cultural și Educațional „Alexandru Marghiloman”, a invitat istorici din România și Republica Moldova, aducând în parteneriat: Comisia de Istorie a Orașelor din România a Academiei Române, Academia de Științe a Moldovei, Academia Oamenilor de Știință din România, Universitatea de Stat din Moldova, Institutul European pentru Cercetări Multidisciplinare, Societatea de Științe Istorice din România și Asociația Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu”, a organizat în perioada 21-22 iulie 2022, la Buzău sesiunea de comunicări științifice cu tema „Salvarea patrimoniului, salvarea identității – Buzău, 1650 de ani”.

A fost un bun prilej de identificare tot ceea ce înseamnă patrimoniu de valoare la nivelul municipiului Buzău în vederea reabilitării și promovării acestor valori. Reabilitarea tuturor bunurilor de patrimoniu va lua mult timp și va costa mulți bani, dar important este că s-a început și se va continua.

După documentarea și identificarea obiectivelor de patrimoniu din urbea buzoiană, ele au fost grupate astfel: 1. monumente de for public (55); 2. imobile cu valoare de patrimoniu cultural (41); 3. clădiri cu valoare de patrimoniu (41); 4. ansambluri religioase (32); 5. instituții de învățământ (11); 6. alte obiective (20). Odată cu finalizarea listei celor 200 de obiective, va urma documentarea istorică, urbanistică, artistică și arhitecturală, asupra fiecăruia dintre ele. În cele din urmă conținutul științific argumentativ pentru fiecare dintre ele va fi finalizat și se va putea conceptualiza proiectul *Buzău City Compass* ce constă în instalarea unor plăcuțe explicative care să conțină și un cod QR. Acesta din urmă, dă celor interesați, posibilitatea de a asculta în urma instalării unei aplicații gratuite, explicații asupra obiectivului identificat în limbile română, engleză și franceză.

Martirizarea Sfântului Sava de la Buzău

Din păcate impedimentele întâmpinate pe timpul elaborării listei și mai ales a conceptualizării acestui proiect dovedesc lipsurile sistemului. Lista Monumentelor Istorice asemeni Repertoriul Arheologic Național s-a dovedit a fi în principiu o înșiruire incompletă de obiective. Mai mult, pentru mai bine de 75% dintre aceste obiective nu există fișe descriptive, iar cei însărcinați cu elaborarea și evidența aceasta, lucrători la diferite nivele, nu știu sau nu vor să se implice în rezolvarea problemelor amintite, care sunt totuși îndatoriri de serviciu.

Aniversarea a 1650 de ani de la prima atestare a numelui de Buzău / Mousaios, face ca Ținutul Buzăului – fala localnicilor și nu numai a lor – să se mândrească cu atestarea documentară din secolul IV d. Hr. Primul document cunoscut care face referiri la zona râului Mousaios/Buzău de la care și-a luat numele, relatează martirizarea Sfântului Sava de la Buzău (334–372), cel mai important martir din timpul persecuției lui Athanaric, conducătorul populației migratoare care domina la acea dată întinderile buzoiene. Este vorba de scrisoarea lui Junius Soranus, guvernatorul Scythiei Minor (Dobrogea) către Sfântul Vasile cel Mare din Cezareea Capadociei care, în anul 374, menționează pentru prima dată în scris denumirea de Mousaios (Buzău) și atestă existența creștinismului în părțile Buzăului.

Iată paragraful din document, care se referă la râul Mousaios/Buzău, în greaca veche și traducerea sa¹:

... Τότε γνοῦς πάντα ταῦτα Αθάριδος κελεύει ἀναιρεθῆναι αὐτόν. Οἱ γοῦν ὑπηρέται τῆς ἀνομίας, ἔασαντες τὸν πρεσβύτερον Σανσαλᾶν δέσμιον, παρέλαβον τὸν Σάβαν καὶ ἀπήγαγον πνίξαι παρὰ τὸν ποταμὸν τὸν καλούμενον **Μουσαίον**. Ὁ δὲ μακάριος μνησθένος τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου, καὶ ἀγαπῶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, εἶπεν· «Τί ἤμαρτεν ὁ πρεσβύτερος, ὅτι σὺν ἐμοὶ οὐκ ἀποθνήσκει;» Ἀπεκρίθησαν δὲ αὐτῶ· «Ὅ σόν ἐστι περὶ τούτων διατάσσεσθαι»...

... Atunci, Atháridos, văzând aceasta, a poruncit să fie ucis. Așadar, slujitorii fărâdelegii l-au chinuit pe preotul Sansála legat, iar pe Sava l-au luat și l-au dus să-l înece în râul, ce se numește **Mousaios**. Iar fericitul, amintindu-și porunca Domnului, și iubindu-și aproapele ca pe sine însuși, a grăit: „Ce a păcătuit preotul, încât să moară împreună cu mine?” Dar i-au răspuns: „Nu ți-ne de tine să te îngrijești de aceasta”...

Sfântul a trăit în părțile muntoase ale Buzăului, într-un sat cu populație locală daco-romană. Încă de copil s-a dovedit plin de înțelepciune și a vădit chemare pentru slujirea adevărului în Biserica lui Hristos. Se crede că și-a desăvârșit pregătirea la un schivnic-duhovnic în peșterile de la Întorsura Carpaților. Asemeni localnicilor sedentari, trăia la adăpostul munților, pădurilor sau codrilor, deoarece zona Buzăului era ocupată de goți, unii păgâni, alții eretici arieni. Mergea la biserica unde slujea preotul Sansala (care avea legături cu episcopia Tomisului) și cânta psalmi (era deci cântăreț bisericesc).

Asupra originii sale sunt controverse. Unii îl consideră daco-roman, alții capadocian trimis la nord de Dunăre prin Episcopia de Tomis sau Arhiepiscopia de Thessalonic, sau got, după cum precizează și cel care a redactat *Actul martiric*. Menționat în *Dicționarul sfinților*, editat la Oxford, ca *Sava de la Buzău*, este cert că era străromân, așa după cum se sugerează și în corespondența dintre Sfântul Vasile cel Mare cu Bretanion, episcop de Tomis, și cu Junius Soranus, guvernatorul Scythiei Minor, provincii romane (după unii cercetători – probabil rudă cu Sava). Documentul respectiv ne oferă informații despre răspândirea creștinismului în secolul al IV-lea, faptul că la nord de Dunăre exista o viață creștină, preoți și cântăreți, probabil și episcopi, dar și despre activități interesante din punct de vedere etnic și social: locuitorii – daco-romani – se ocupau cu agricultura, creșterea vitelor și erau organizați în obști fărănești, în apropierea apelor curgătoare.

¹ Nota autorului/n.a., publicată în *Analecta Bollandiana*, Tomus XXXI, Bruxelles, 1912.

Din cuprinsul *Actului martiric* – unul din primele monumente de cultură românească din secolul al IV-lea – reiese că în părțile Buzăului de astăzi și în împrejurimi pătrunsese creștinismul, realitate dovedită și de urmele străvechi relevate de descoperirile arheologice de la Pietroasele și din Munții Buzăului, arie geografică considerată de unii cercetători ca un mic Athos al Țării Românești, deoarece configurația geografică și cea spirituală a zonei Buzăului a înlesnit de timpuriu apariția și găzduirea unor fenomene creștine cu totul deosebite. Potrivit unor ipoteze științific argumentate, „peșterile, chiliile în piatră, altarele și sihăstriile din zonele subcarpatice ne îngăduie astăzi să descifrăm mai bine spiritualitatea ortodoxă specifică străromânilor, ne oferă, totodată, o explicație și o înțelegere mai ușoară a legăturilor credincioșilor de la noi cu lumea creștină din cuprinsul imperiului.”²

Ucenic al duhovnicului Sansala, Sfântul Sava a fost supus la torturi de către Atharid, fiul dregătorului got Rotesten, la 12 aprilie 372, a treia zi de Paști, spre a renunța la credința sa. Pentru că nu a reușit, a poruncit soldaților să-lucidă. Aceștia l-au afundat în apele râului Mousaios, ce veneau vijelioase din cauza ploilor și a topirii zăpezilor, cu o greutate mare din lemn legată de mâini (apa și lemnul – simboluri creștine; Botezul și Crucea), Sava dându-și astfel viața pentru credința întru Hristos.³

Sfântul Vasile cel Mare i-a cerut lui Junius Soranus să trimită în Cezareea Capadociei moaștele mucenicului Sava. Acestea au fost însoțite de epistola nr. 164 a Bisericii Gotiei către Biserica din Capadocia, redactată în anul 374 – după unii cercetători de către preotul Sansala, după

Catedrala Copiilor Sfântul Sava din Buzău

² Petru I. David, *Sfântul mucenic Sava de la Buzău (Sava „Gotul”)*, in: „Magazin istoric”, XXV, nr. 12 (297)/dec. 1991, p. 78-79.

³ N.a., între altele, se menționează: *Atunci, aflând Athanaric toate acestea a poruncit să fie omorât. Deci slujitorii fărădelegii, lăsând legat pe preotul Sansalas, au luat pe Sava și l-au dus să-l înece în râul Mousaios S-a săvârșit (întâmplat n.n.) în ziua a cincea a sâmbetei după Paști, care este cu o zi înainte de idele lui aprilie (12 aprilie – anul 372 – n.n.) în timpul domniei împăraților Valentinian (372–392) și Valens (364–378).*

alții de către episcopul Bretanion. Moaștele au fost duse mai întâi la Tomis și apoi în Cezareea Capadociei, împreună cu o altă scrisoare a episcopului Bretanion.

Sfântul este venerat la Buzău prin mai multe obiective patrimoniale. Îi poară numele catedralei municipale ce a fost ridicată începând cu anul 1993, la inițiativa preotului Mihail Milea. Lucrările de construire a *Catedralei Copiilor Sfântul Sava* din Buzău au fost finalizate în 2015. Slujba de târnosire a lăcașului de rugăciune a avut loc în data de 11 octombrie 2015. La 16 august 2020, biserica a fost resfințită de Înaltpreasfințitul Părinte Ciprian, Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei, fiind integrată într-un frumos proiect edilitar, *Parcul Sfinții Martiri Brâncoveni*.

Sfântul Sava de la Buzău se regăsește în denumirile a două străzi din oraș și în două galerii istorice permanente *Buzău – Oraș deschis de istorie* și *Buzău – 1650*.

Conform nomenclatorului stradal al municipiului Buzău, o primă stradă se numește *Strada 12 aprilie 372*, cu explicația „12 aprilie 372, data la care a avut loc martirajul Sfântului Sava de la Buzău, consemnat în scrisoarea „Epistola ecclesiae gotice” din anul 374, aflată în Biblioteca Vaticanului, primul document scris din istorie, care atestă numele de Buzău.”⁴

Cea de-a doua stradă, conform aceleiași document, se numește *Strada Sfântul Sava de la Buzău*, cu explicația „Sfânt ce a trăit în părțile Buzăului, străromân martirizat pe 12 aprilie 372, în apele râului Mouseos (Buzău).”⁵

Cele două expoziții istorice în aer liber realizate de Primăria Municipiului Buzău sunt un semn al recunoștinței față de înaintașii noștri, pentru credința, hărnicia, curajul și jertfa generațiilor de buzoieni și totodată un simbol al speranței noastre pentru o comunitate buzoiană mai armonioasă și mai prosperă, care își respectă trecutul și se gândește cu optimism la viitorul ei.

Galeria istorică permanentă de fotografii, *Buzău – Oraș deschis de istorie*, este o expoziție situată în Pasajul central din orașul Buzău, având 24 de panouri cu fotografii tipărite pe alucobond, fiecare cu lungimea de 3 metri și lățimea de 2,4 metri realizată, în contextul Centenarului Marii Uniri. Fiecare panou are explicații în română și engleză, realizator fiind firma Zarr Advertising S.R.L. din Buzău. A fost inaugurată pe 16 august 2020, odată cu resfințirea catedralei Sfântul Sava din oraș ce a primit și Hramul Sfinților Martiri Brâncoveni și inaugurarea parcului din imediata apropiere ce a primit numele acestor sfinți români.

Galeria istorică permanentă de fotografii, situată pe Calea Eroilor se numește *Buzău – 1650*. Este cea mai mare expoziție istorică în aer liber din lume, are o lungime de 632 de metri, 144 de panouri cu fotografii tipărite pe alucobond, fiecare cu lungimea de 3 metri și lățimea de 2,5 metri și explicații în limbile română și engleză pentru fiecare fotografie/panou. Ea a înlocuit Galeria Istorică „Eroii”, fiind realizată de S.C. Mike Zarr S.R.L. și inaugurată pe 12 aprilie 2022

Documentarea și cercetarea istorică am desfășurat-o, cu fotografii preluate din fototecile: Arhivelor Naționale ale României; Arhivelor Naționale – Serviciul Județean Buzău; Muzeului Militar Național. În anul 2017 a început un complex proces de *salvare a patrimoniului*. Primul obiectiv a fost Cimitirul Eroilor din Buzău recuperat și pus în valoare ca cel mai mare cimitir cu eroi necunoscuți din România, unde s-au refăcut Domul și celelalte 8 monumente, Biserica, crucile și cele 16 parcele cu eroi necunoscuți din Războiul de Înregire Națională (1916–1919), ce își dorm somnul de veci aici. Atunci a fost redenumită strada de lângă cimitir, Calea Eroilor și a a fost deschisă pe 18 mai 2018, Expoziția foto istorică „Eroii”, cea mai lungă din lume, situată pe gardul Garnizoanei Militare Buzău.

În anul 2018, Primăria Municipiului Buzău a desfășurat cel mai consistent program de sărbătorire a Centenarului Marii Uniri; complementare: programului „Personalități buzoiene de ieri și de azi”; proiectul „Ora de istorie” desfășurate de istorici din țară, Republica Moldova și Ucraina (finalizat cu realizarea manualului de „Istorie a județului Buzău”); și programului „Biblioteca scriitorilor buzoieni” unde au fost tipărite peste 50 de titluri de carte; iar în fiecare an se tipărește o agendă și un calendar ce prezintă marile personalități buzoiene, ce se distribuie fiecărei școli din oraș.

⁴ www.primariabuzau.ro, nomenclator stradal poziția 273.

⁵ *Idem*, poziția 274.

Monumentului funerar Petre Stănescu” realizat de Constantin Brâncuși, compus din „Bustul avocatului Petre Stănescu” și sculptura „Rugăciune” – Buzău

Un al doilea obiectiv a fost reabilitarea aleei și a „Monumentului funerar Petre Stănescu” realizat de Constantin Brâncuși, compus din „Bustul avocatului Petre Stănescu” și sculptura „Rugăciune”. Monumentul se compune din socluri de piatră, o figură alegorică reprezentând o femeie care plânge și bustul avocatului decedat (cele două lucrări din bronz), specialiștii considerând lucrarea ca o noutate în arta lui Brâncuși, care se desprindea astfel de clasicismul maestrului său, Auguste Rodin. După ce a realizat mai multe variante, Brâncuși a conceput lucrările contractate iar înainte de a fi amplasate în Cimitirul Dumbrava, „Rugăciunea” au fost expuse la „Société des Artistes Indépendants” (Paris, 1910) și în București, la „Tinerimea artistică” (1914).

Dacă astăzi este unanim acceptat că sculptura „Rugăciune” a marcat începutul unei noi epoci în sculptura europeană și mondială, să nu uităm și deschiderea intelectuală a Elizei Seceleanu Stănescu (ulterior Popovici), tânăra care a înfruntat oprobiul public acceptând ca reprezentarea unei femeie fără îmbrăcăminte, să fie postată în cimitir. Astfel, Buzăul este unul dintre puținele orașe care deține sculpturi în aer liber ale marelui artist.

Așadar istoria „Monumentului funerar Petre Stănescu” din Cimitirul „Dumbrava” este una impresionantă datorită, pe de o parte comanditarei, Eliza Stănescu, iar pe de alta, autorului acesteia. Petre Stănescu și Eliza Seceleanu s-au cunoscut în vara anului 1904, s-au îndrăgostit nebunește și au decis să se căsătorească, deși familia Seceleanu avea alte planuri pentru fiica lor. Și-au unit destinele în decembrie 1904, dar dragostea lor s-a sfârșit la 7 octombrie 1905. Până la moartea soțului său, cei doi au locuit într-o casă de pe strada Păcii, Eliza mutându-se apoi în casa părintească de pe strada Dobrogei nr. 24 (Al. Marghiloman, apoi Dobrogeanu Gherea și din nou Al. Marghiloman, unde actualmente funcționează Inspectoratul Școlar al județului Buzău). Aici a fost găzduit Brâncuși în perioada 26 mai-29 iunie 1914, când a finisat ca socluri, piatra de Măgura, achiziționată de la antreprenorul de lucrări publice Donig F. Rădulescu⁶, cel care a furnizat și piatra pentru lucrările de construcție a Palatului de Justiție (1909–1912).⁷

Brâncuși a primit pe 18 aprilie 1907, la Paris, comanda acestui monument funerar, evaluat la 7500 lei, de la Eliza, tânăra văduvă a avocatului. Contractul inițial cu termen de predare în 1908, prevedea executarea unui bust al defunctului și a unui personaj (femeie drapată, îndurerată) din bronz. Există ipoteza că legătura cu Brâncuși, aflat din 1904 la Paris (plecase din țară în 1902) s-a făcut prin buzoienii Sava Gerota (licențiat în Farmacie la Paris în anul 1907) sau Nicolae Vaschide (savant, remarcabil specialist în boli nervoase și întemeietor al psihologiei românești).⁸

Inaugurarea complexului funerar s-a făcut la 29 iunie 1914, de Sfinții Petru și Pavel, când în loc de onomastică s-a celebrat parastasul lui Petre Stănescu.

Odată cu comanda „Rugăciunii” a avut loc transformarea modernizatoare a filosofiei sculpturilor lui Brâncuși. Formele realității naturale sunt cuantificate și stilizate simbolic, inducând privitorului sentimentul de pietate și rugăciune. Sculptorul a eliminat parțial detaliile (veșmântul drapat, portretul explicit anatomic), recreând inovator realitatea naturală (o tânără femeie nud, cu forme anatomice adolescente, fără chip și cu mâna stângă amputată), fără însă a pierde din vedere emoția și starea.⁹

Nudul se află în partea de jos a monumentului, iar amplasat pe un soclu vertical, se află bustul lui Petre Stănescu. Pentru modelarea acestuia, Eliza a adus câteva fotografii, iar fratele lui Petre – Justin Stănescu, aflat la Paris – i-a pozat lui Brâncuși. Pentru realizarea bustului, sculptorul a sintetizat și simplificat formele expresivității anatomice. Observăm structura rugoasă a suprafețelor portretului bust, specifică tehnicii sculpturale impresioniste, iar indicații de îmbrăcăminte sau alte accesorii inutile lipsesc. Bustul lui Petre Stănescu este amplasat pe axa sud-vest iar poziționarea soclului din piatră, este menită să atragă lumina pe toată durata zilei.

În anul 1956 originalele au fost preluate de către Muzeul Național de Artă („Rugăciune”) și 13 martie 1976 (Bustul lui Petre Stănescu), fiind înlocuite cu copii din bronz, amplasate pe soclurile originale, lucrări donate Muzeului județean de către Liliana Teodoreanu și Nicoară Popovici-Seceleanu, moștenitorii familiei Seceleanu. Documentul de donație este păstrat în arhiva instituției.

În anul 1955, operele lui Brâncuși de la Buzău au fost incluse în lista Monumentelor Istorice Naționale, ca „Monumentul funerar Petre Stănescu”, iar între 22 decembrie 1956-decembrie

⁶N.a., antreprenorul Donig F. Rădulescu, avea două antrepozite cu piatră în gările Măgura și Buzău (linia ferată Buzău-Nehoiășu fusese dată în folosință în august 1909), de unde, conform contractului, a livrat piatra solicitată de Brâncuși.

⁷Valeriu Nicolescu, Eduard Nicolescu, Marius-Adrian Nicoară, Valeriu Șuşnea, *Cimitirul Dumbrava – o necropolă buzoiană impresionantă*, Buzău: Editura Alpha MDN, 2020, p. 25.

⁸*Ibidem*, p. 25-26.

⁹*Ibidem*, p. 26.

1957, la Galeria Națională de Artă din București, s-a vernisat prima expoziție Brâncuși din lume, în care s-a expus și originalul lucrării „Rugăciune”. Proprietara lucrărilor, Eliza Popovici, a acceptat ca, provizoriu, să fie înlocuită cu o replică din piatră, urmând ca să se realizeze apoi și copia din bronz. Bustul a fost și el inclus în expoziția organizată cu prilejul marcării Centenarului Brâncuși (1876–1976)

Furată în noaptea de 28 februarie/1 martie 1994 și recuperată, copia celebrei „Rugăciune” a fost reamplasată pe soclul din piatră de la cimitir, după ce câteva luni a fost păstrată și expusă pe holul central al Muzeului. Bustul a fost furat apoi, împreună cu Rugăciunea, în noaptea de 11/12 iunie 2005. Doar bustul a fost găsit în anul 2019.

Valoarea mondială a operelor lui Brâncuși de la Buzău, a fost semnalată în premieră de către gazetarul și regizorul de origine buzoiană, Nicolae Niculescu (1909–1947), care a publicat articole în acest sens în paginile periodicelor locale și din Capitală, unde colabora.

Aceeași deschidere au avut-o și moștenitorii acestei familii, Liliana Teodoreanu și Nicoară Popovici – Seceleanu, care au donat Muzeului Județean Buzău ... „grupul statuar compus din copii (replici) în bronz după originalele lucrărilor „Rugăciunea” și „Bustul lui Petre Stănescu” – executate de maestrul Constantin Brâncuși”. Acest grup statuar este amplasat în cimitirul „Dumbrava” din Buzău, în locul de veci nr. 4, parcela nr. 4. Donatorii fac această donație cu condiția ca ansamblul statuar să nu fie mutat de pe actualul amplasament, stabilit chiar de autorul lucrărilor, Constantin Brâncuși. ...”¹⁰

Cele două monumente se află în copie pe acest mormânt, iar aleea a primit numele de Constantin Brâncuși. Existența unui monument unic, de o valoare incontestabilă, poate deveni o atracție a orașului Buzău, pentru trecătorii, cunoscători sau nu ai operei lui Brâncuși,

În prezent este în plină desfășurare procesul de *salvare a identității* inclusiv prin artă. Este în plină desfășurare proiectul pentru reabilitarea monumentelor din Parcul Crâng și de asemenea suntem în implementare cu proiectul „Buzău – City compress”, de identificare și marcarea cu plăcuțe descriptive și coduri QR, a tuturor bunurilor de patrimoniu cultural aflate în orașul nostru. Este o licitație publică pentru reabilitarea Casei de oaspeți și a celebrelor grajduri ale lui Alexandru Marghiloman, care alături de Vila Albatros, deja reabilitată, vor da multă atracție întregului complex monument istoric.

Ne salvăm acum centrul vechi al Buzăului, prin proiecte de investiții, atât în Palatul Comunal, monument de categoria A, dar și în Piața Dacia și reabilitarea străzii Cuza Vodă și a zonei Bazar. Suntem datori să ne salvăm patrimoniul, punându-l la treabă pentru un prezent și un viitor mai bun pentru cetățenii Buzăului.

¹⁰ N.a., extras din actul de donație.